Utorok 20. októbra 2020

P9_TA(2020)0274

Akt o digitálnych službách a súvisiace otázky základných práv

Uznesenie Európskeho parlamentu z 20. októbra 2020 o akte o digitálnych službách a otázkach týkajúcich sa základných práv (2020/2022(INI))

(2021/C 404/03)

Európsky parlament,

— so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii (Zmluva o EÚ), najmä na jej článok 2,

— so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), najmä na jej články 16 a 114,

— so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, a najmä na jej článok 6, článok 7, článok 8, článok 11, článok 13, článok 21, článok 22, článok 23, článok 24, článok 26, článok 38 a článok 47,

— so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode) ([1]),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov, GDPR) ([2]),

— so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002, týkajúcu sa spracovávania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách) ([3]),

— so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1808 zo 14. novembra 2018, ktorou sa mení smernica 2010/13/EÚ o koordinácii niektorých ustanovení upravených zákonom, iným právnym predpisom alebo správnym opatrením v členských štátoch týkajúcich sa poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb (smernica o audiovizuálnych mediálnych službách) s ohľadom na meniace sa podmienky na trhu ([4]),

— so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/790 zo 17. apríla 2019 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu a o zmene smerníc 96/9/ES a 2001/29/ES ([5]) (smernica o autorskom práve),

— so zreteľom na odporúčanie Komisie (EÚ) 2018/334 z 1. marca 2018 o opatreniach na účinný boj proti nezákonnému obsahu na internete ([6]),

— so zreteľom na hodnotenie hrozieb internetovej organizovanej trestnej činnosti (IOCTA) z 18. septembra 2018 vypracované Europolom,

— so zreteľom na príslušnú judikatúru Súdneho dvora Európskej únie,

— so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na stanoviská Výboru pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa a Výboru pre kultúru a vzdelávanie,

— so zreteľom na správu Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci (A9-0172/2020),

([1]) Ú. v. EÚ L 178, 17.7.2000, s. 1.
([2]) Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1.
([3]) Ú. v. ES L 201, 31.7.2002, s. 37.
([4]) Ú. v. EÚ L 303, 28.11.2018, s. 69.
([5]) Ú. v. EÚ L 130, 17.5.2019, s. 92.
([6]) Ú. v. EÚ L 63, 6.3.2018, s. 50.

Utorok 20. októbra 2020

A. keďže základné práva, ako je ochrana súkromia a osobných údajov, zásada nediskriminácie, ako aj sloboda prejavu a právo na informácie, musia byť hlboko zakorenené v úspešnej a trvalej politike EÚ v oblasti digitálnych služieb; keďže na tieto práva sa treba pozerať z hľadiska litery zákona, ako aj ducha ich vykonávania;

B. keďže druhy digitálnych služieb a úlohy poskytovateľov digitálnych služieb sa od prijatia smernice o elektronickom obchode pred 20 rokmi výrazne zmenili;

C. keďže dôveru používateľov možno získať len prostredníctvom digitálnych služieb, ktoré rešpektujú ich základné práva, čím sa zabezpečí nielen využívanie služieb, ale aj konkurenčná výhoda a stabilný obchodný model pre spoločnosti;

D. keďže pravidlá ochrany údajov uplatniteľné na všetkých poskytovateľov digitálnych služieb na území EÚ boli nedávno aktualizované a harmonizované v celej EÚ prostredníctvom všeobecného nariadenia o ochrane údajov; keďže na pravidlá ochrany súkromia v oblasti elektronických komunikácií, ktoré sú podmnožinou digitálnych služieb, sa vzťahuje smernica o súkromí a elektronických komunikáciách a v súčasnosti sa revidujú;

E. keďže množstvo všetkých typov vymieňaného obsahu vytvoreného používateľmi a služieb poskytovaných prostredníctvom online platforiem vrátane cloudových služieb sa exponenciálne zvýšilo a bezprecedentným tempom uľahčilo modernými technológiami; keďže to zahŕňa nezákonný obsah, ako je detská pornografia online, a obsah, ktorý je legálny, ale môže byť škodlivý pre spoločnosť a demokraciu, ako sú dezinformácie o prostriedkoch proti ochoreniu COVID-19;

F. keďže nenávistné prejavy a dezinformácie na internete sa v posledných rokoch ešte viac rozšírili, lebo jednotlivci a disruptívni aktéri využívajú online platformy na zvyšovanie polarizácie, ktorá sa potom využíva na politické účely; keďže ženy, osoby s inou farbou pleti, osoby patriace k etnickým alebo jazykovým menšinám alebo osoby takto vnímané a LGBTIQ osoby sú na internete často terčom diskriminačných nenávistných prejavov, šikanovania, vyhrážania a hľadania obetného baránka;

G. keďže tomuto trendu napomáhajú online platformy, ktorých obchodný model je založený na zbere a analýze údajov používateľov s cieľom vytvoriť viac prevádzky a kliknutí a následne viac profilovacích údajov, a tým zvýšiť zisk; keďže to vedie k zvyšovaniu obsahu zameraného na senzácie; keďže nenávistné prejavy a dezinformácie poškodzujú verejný záujem narušaním úctivej a čestnej verejnej diskusie a ohrozujú verejnú bezpečnosť, lebo môžu podnietiť skutočné násilie; keďže boj proti takémuto obsahu je kľúčový pre zabezpečenie dodržiavania základných práv a obranu právneho štátu a demokracie v EÚ;

H. keďže sociálne médiá a iné platformy na šírenie obsahu využívajú profilovacie techniky na zacielenie a šírenie svojho obsahu, ako aj reklamy; keďže údaje zozbierané z digitálnych stôp jednotlivcov možno analyzovať spôsobmi, ktoré umožňujú veľmi presné odvodenie veľmi intímnych osobných informácií, najmä ak sa takéto údaje zlúčia s inými súbormi údajov; keďže škandály spoločností Cambridge Analytica a Facebook poukázali na riziká spojené s netransparentnými operáciami spracúvania údajov online platformami tým, že odhalili, že na niektorých voličov bola mikrocielená politická reklama a niekedy dokonca aj cielené dezinformácie;

I. keďže automatizované algoritmy, ktoré rozhodujú o spôsoboch zaobchádzania s obsahom tretích strán, jeho uprednostňovania, distribúcie a výmazu na online platformách, a to aj počas politických a volebných kampaní, často reprodukujú existujúce diskriminačné modely v spoločnosti, čo vedie k vysokému riziku diskriminácie už postihnutých osôb; keďže rozsiahle používanie algoritmov pri odstraňovaní alebo blokovaní obsahu vyvoláva aj obavy týkajúce sa zásady právneho štátu a otázky týkajúce sa zákonnosti, legitimity a proporcionality;

J. keďže malý počet prevažne mimoeurópskych poskytovateľov služieb má významnú trhovú silu a vplýva na práva a slobody jednotlivcov, naše spoločností a demokracie tým, že kontroluje spôsob podávania informácií, služieb a produktov, a preto má významný vplyv na fungovanie členských štátov a na ich občanov; keďže rozhodnutia týchto

platforiem môžu mať ďalekosiahle dôsledky pre slobodu prejavu a právo na informácie, ako aj pre slobodu a pluralitu médií;

K. keďže politika boja proti nezákonnému obsahu na internete v EÚ sa zatiaľ zameriava najmä na dobrovoľnú spoluprácu a odstraňovanie na základe súdneho príkazu, ale čoraz viac členských štátov prijíma ďalšie vnútroštátne právne predpisy, ktoré riešia nezákonný obsah neharmonizovaným spôsobom; keďže ustanovenia na riešenie určitých druhov nezákonného obsahu boli zahrnuté do nedávnych odvetvových právnych predpisov na úrovni EÚ;

L. keďže čisto samoregulačný prístup platforiem neposkytuje primeranú transparentnosť, zodpovednosť a dohľad; keďže takýto prístup neposkytuje orgánom verejnej moci, občianskej spoločnosti a používateľom náležité informácie o tom, ako platformy riešia nezákonný obsah a činnosti a obsah, ktorý porušuje ich podmienky, ani o tom, ako obsah usporadúvajú vo všeobecnosti;

M. keďže takýto prístup nemusí zaručiť dodržiavanie základných práv a vytvára situáciu, v ktorej sa súdna zodpovednosť čiastočne odovzdáva súkromným stranám, čo predstavuje riziko zasahovania do práva na slobodu prejavu;

N. keďže regulačný dohľad v EÚ je špecifický pre jednotlivé odvetvia; keďže by bola prospešná intenzívnejšia a komplexnejšia koordinácia medzi rôznymi orgánmi dohľadu v celej EÚ;

O. keďže nedostatok spoľahlivých, porovnateľných verejných údajov o výskyte nezákonného a škodlivého obsahu online, o jeho oznamovaní a jeho odstraňovaní na základe súdneho rozhodnutia a samoregulácie a o následných opatreniach príslušných orgánov vytvára nedostatok transparentnosti a zodpovednosti v súkromnom aj verejnom sektore; keďže chýbajú informácie o algoritmoch používaných platformami a webovými sídlami a o spôsobe, akým platformy riešia chybné odstránenie obsahu;

P. keďže sexuálne vykorisťovanie detí na internete je jednou z foriem nezákonného obsahu, ktoré umožnil technologický vývoj; keďže obrovské množstvo detskej pornografie, ktoré cirkuluje online, predstavuje vážny problém z hľadiska úsilia v oblasti jej odhaľovania, vyšetrovania a predovšetkým identifikácie obetí; keďže podľa Europolu sa počet hlásení o online šírení detskej pornografie, ktoré boli zaslané NCMEC v USA, v minulom roku zvýšil o 106 %;

Q. keďže podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (SDEÚ) by sa mal obsah odstrániť na základe súdneho príkazu členského štátu; keďže poskytovatelia hostingových služieb môžu využiť automatizované vyhľadávacie nástroje a technológie na odhalenie a odstránenie obsahu rovnocenného s obsahom, ktorý už bol vyhlásený za nezákonný, ale nemali by mať povinnosť všeobecne monitorovať informácie, ktoré uchovávajú, ani aktívne zisťovať skutočnosti alebo okolnosti, ktoré by naznačovali nezákonnú činnosť, ako sa stanovuje v článku 15 ods. 1 smernice 2000/31/ES;

R. keďže dôveryhodná elektronická identifikácia je základným prvkom na zaistenie bezpečného prístupu k digitálnym službám a na vykonávanie elektronických transakcií bezpečnejším spôsobom; keďže v súčasnosti len 15 členských štátov oznámilo Komisii svoju schému elektronickej identifikácie na účely cezhraničného uznávania v rámci nariadenia (EÚ) č. 910/2014 ([7]) (nariadenie eIDAS);

S. keďže internet a internetové platformy sú stále kľúčovým miestom pre činnosti teroristických skupín a využívajú sa ako nástroj na šírenie propagandy, nábor a podporu ich činností;

([7]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 910/2014 z 23. júla 2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu a o zrušení smernice 1999/93/ES (Ú. v. EÚ L 257, 28.8.2014, s. 73).

Utorok 20. októbra 2020

1. je presvedčený o jasných spoločenských a hospodárskych prínosoch fungujúceho digitálneho jednotného trhu pre EÚ a jej členské štáty; víta tieto prínosy, najmä lepší prístup k informáciám a posilnenie slobody prejavu; zdôrazňuje dôležitú povinnosť zabezpečiť spravodlivý digitálny ekosystém, v ktorom sa rešpektujú základné práva zakotvené v zmluvách a Charte základných práv Európskej únie, najmä sloboda prejavu a právo na informácie, nediskriminácia, sloboda a pluralita médií a ochrana súkromia a údajov, a v ktorom je zaistená bezpečnosť používateľov internetu; zdôrazňuje skutočnosť, že legislatívne a iné regulačné zásahy do digitálneho jednotného trhu, ktorých cieľom je zabezpečiť dodržiavanie tejto povinnosti, by sa mali obmedziť prísne na to, čo je nevyhnutné; pripomína, že mechanizmy odstraňovania obsahu využívané mimo záruk riadneho procesu sú v rozpore s článkom 10 Európskeho dohovoru o ľudských právach;

2. naliehavo žiada Komisiu, aby prijala prispôsobený regulačný prístup s cieľom riešiť rozdiely, ktoré stále pretrvávajú medzi online a off-line svetom, ako aj výzvy, ktoré vyplývajú z rozmanitosti subjektov a služieb ponúkaných online; v tomto smere považuje za zásadné uplatňovať odlišný regulačný prístup k nezákonnému a zákonnému obsahu; zdôrazňuje, že nezákonný obsah online a trestná činnosť umožnená počítačom by sa mali riešiť rovnako prísne a na základe rovnakých právnych zásad ako nezákonný obsah a nezákonné správanie mimo internetu a s rovnakými zárukami pre občanov; pripomína, že smernica o elektronickom obchode predstavuje právny rámec pre online služby na vnútornom trhu, ktorým sa upravuje správa obsahu;

3. považuje za potrebné, aby sa nezákonný obsah odstraňoval rýchlo a konzistentne s cieľom riešiť trestné činy a porušovanie základných práv; domnieva sa, že dobrovoľné kódexy správania túto otázku riešia len čiastočne;

4. vyzýva poskytovateľov digitálnych služieb, aby pri odstraňovaní obsahu z online priestoru postupovali dôsledne, primerane a nediskriminačne a za všetkých okolností s náležitým ohľadom na základné práva používateľov a aby zohľadňovali zásadný význam slobody prejavu a práva na informácie v otvorenej a demokratickej spoločnosti s cieľom predchádzať odstraňovaniu obsahu, ktorý nie je nezákonný; žiada poskytovateľov digitálnych služieb, ktorí chcú z vlastnej iniciatívy obmedziť určitý zákonný obsah svojich používateľov, aby namiesto odstránenia tohto obsahu z online priestoru radšej zvážili možnosť jeho označenia, a tak ponechali rozhodnutie o prístupe k tomuto obsahu na zodpovednosť používateľov;

5. zastáva názor, že akékoľvek právne záväzné opatrenia na odstránenie obsahu stanovené v akte o digitálnych službách by sa mali týkať len nezákonného obsahu, ako sa vymedzuje v právnych predpisoch EÚ a vnútroštátnych právnych predpisoch, a že právne predpisy by nemali obsahovať žiadne pojmy a termíny, ktoré nie sú vymedzené, keďže by to spôsobilo právnu neistotu pre online platformy a ohrozilo základné práva a slobodu prejavu;

6. uznáva však, že súčasný digitálny ekosystém podporuje aj problematické správanie, ako je mikrocielenie založené na charakteristikách, ktoré odhaľujú fyzickú alebo psychologickú zraniteľnosť, šírenie nenávistných prejavov, rasistického obsahu a dezinformácií, vznikajúce problémy, ako je organizované zneužívanie viacerých platforiem, a vytváranie účtov alebo manipulácia s online obsahom algoritmami; so znepokojením konštatuje, že niektoré obchodné modely sú založené na zobrazovaní senzácií a polarizujúceho obsahu s cieľom predĺžiť čas používateľov pred obrazovkou, a tým aj zisky online platforiem; zdôrazňuje negatívny vplyv takýchto obchodných modelov na základné práva jednotlivcov a na spoločnosť ako celok; požaduje transparentnosť politík speňažovania uplatňovaných online platformami;

7. preto zdôrazňuje, že šírenie takéhoto škodlivého obsahu by sa malo obmedziť; je pevne presvedčený, že v tejto súvislosti majú zásadný význam zručnosti v oblasti mediálnej gramotnosti, kontrola používateľov nad obsahom, ktorý sa im navrhuje, a prístup verejnosti k vysokokvalitnému obsahu a vzdelávaniu; preto víta iniciatívu Komisie na vytvorenie európskeho strediska pre sledovanie digitálnych médií s cieľom podporiť nezávislé služby overovania faktov, zvýšiť povedomie verejnosti o dezinformáciách na internete a podporiť orgány verejnej moci zodpovedné za monitorovanie digitálnych médií;

8. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali nezávislé a verejnoprávne médiá, vzdelávacie iniciatívy v oblasti mediálnej gramotnosti a cielené kampane na zvyšovanie informovanosti v rámci občianskej spoločnosti; poukazuje na to, že osobitná pozornosť by sa mala venovať škodlivému obsahu v súvislosti s maloletými osobami používajúcimi internet, najmä pokiaľ ide o ich vystavenie kybernetickému šikanovaniu, sexuálnemu obťažovaniu, pornografii, násiliu a sebapoškodzovaniu;

9. konštatuje, že vzhľadom na to, že činnosti jednotlivcov na internete poskytujú podrobný prehľad o ich osobnosti a umožňujú ich manipulovať, všeobecný a nevyberavý zber osobných údajov týkajúci sa každého použitia digitálnej služby neúmerne zasahuje do práva na súkromie a ochranu osobných údajov; poukazuje najmä na potenciálny negatívny vplyv mikrocielenej a behaviorálnej reklamy a hodnotenia jednotlivcov, najmä maloletých a ďalších zraniteľných skupín, prostredníctvom zasahovania do súkromného života jednotlivcov, čo vzbudzuje otázky v súvislosti so zhromažďovaním a využívaním údajov na personalizáciu reklamy, ponúkanie výrobkov či služieb alebo cenotvorbu; potvrdzuje, že právo používateľov na to, aby nepodliehali všadeprítomnému sledovaniu pri používaní digitálnych služieb, bolo začlenené do všeobecného nariadenia o ochrane údajov a malo by sa náležite presadzovať v celej EÚ; konštatuje, že Komisia vo svojom návrhu nového nariadenia o rešpektovaní súkromného života a ochrane osobných údajov v elektronických komunikáciách (2017/0003(COD)) navrhla, aby sa cielené usporadúvanie obsahu podmienilo dobrovoľným rozhodnutím (opt-in);

10. domnieva sa, že klamlivá alebo nejasná politická reklama je osobitným druhom internetovej hrozby, pretože ovplyvňuje základné mechanizmy, ktoré umožňujú fungovanie našej demokratickej spoločnosti, najmä ak takýto obsah sponzorujú tretie strany vrátane zahraničných subjektov; zdôrazňuje, že ak sa profilovanie zavedie v rozsahu umožňujúcom politické mikrocielenie na účely manipulácie volebného správania, môže vážne oslabiť základy demokracie; preto vyzýva poskytovateľov digitálnych služieb, aby prijali potrebné opatrenia na identifikáciu a označovanie obsahu nahratého sociálnymi botmi, a očakáva, že Komisia poskytne usmernenia týkajúce sa využívania takýchto presvedčivých digitálnych technológií vo volebných kampaniach a politickej reklame; v tejto súvislosti vyzýva na stanovenie prísnych požiadaviek na transparentnosť v prípade zobrazovania platenej politickej reklamy;

11. považuje za potrebné, aby sa nezákonný obsah odstraňoval konzistentne a bez zbytočného odkladu s cieľom riešiť porušenia zákonov, najmä v súvislosti s deťmi a teroristickým obsahom, a porušenia základných práv, a zároveň boli k dispozícii potrebné záruky, ako je transparentnosť postupu, právo odvolať sa a prístup k účinným súdnym prostriedkom nápravy; domnieva sa, že dobrovoľné kódexy správania a štandardné zmluvné podmienky poskytovania služieb sa nepresadzujú dostatočne a že túto otázku riešia len čiastočne; zdôrazňuje, že konečnú zodpovednosť za presadzovanie práva, rozhodovanie o zákonnosti online činností a nariaďovanie poskytovateľom hostingových služieb, aby nezákonný obsah odstránili alebo k nemu znemožnili prístup, majú nezávislé príslušné orgány;

12. uznáva, že aj keď je v prípade určitých typov obsahu možné ľahko určiť jeho nezákonný charakter, v prípade iných druhov obsahu je rozhodovanie ťažšie, pretože si vyžaduje kontextualizáciu; varuje, že súčasné automatizované nástroje nie sú schopné kriticky analyzovať a primerane uchopiť význam kontextu pre konkrétne časti obsahu, čo by mohlo viesť k zbytočnému odstraňovaniu a poškodiť slobodu prejavu a prístup k rôznym informáciám vrátane informácií o politických názoroch, a vyústiť tak do cenzúry; zdôrazňuje, že ľudské preskúmanie automatizovaných správ poskytovateľmi služieb alebo ich dodávateľmi v plnej miere nerieši tento problém, najmä ak sa preskúmanie zabezpečuje externe súkromnými zamestnancami, ktorí nie sú dostatočne nezávislí a kvalifikovaní a nemajú dostatočnú zodpovednosť;

13. so znepokojením konštatuje, že nezákonný obsah na internete možno poľahky a rýchlo viackrát zreprodukovať, a umocniť tak jeho negatívny účinok vo veľmi krátkom čase; napriek tomu sa domnieva, že akt o digitálnych službách by nemal obsahovať žiadnu povinnosť poskytovateľov hostingových služieb alebo iných technických sprostredkovateľov používať automatizované nástroje na moderovanie obsahu;

14. pripomína, že nezákonný obsah online by mali online platformy nielen odstraňovať, ale že na odstránenie by malo nadväzovať aj presadzovanie práva a súdne konanie, pokiaľ ide o trestné činy; vyzýva Komisiu, aby zvážila možnosť uložiť online platformám povinnosť nahlasovať príslušnému orgánu závažnú trestnú činnosť hneď, ako sa o nej dozvedia; v tejto súvislosti sa domnieva, že v niektorých členských štátoch nie sú zásadným problémom len nevyriešené prípady, ale aj neotvorené prípady; požaduje odstránenie prekážok pre podávanie sťažností príslušným orgánom; je presvedčený, že vzhľadom na bezhraničnú povahu internetu a rýchle šírenie nezákonného obsahu na internete by sa mala zlepšiť spolupráca medzi poskytovateľmi služieb a príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, ako aj cezhraničná spolupráca medzi príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, a to na základe zásad nevyhnutnosti a proporcionality; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je potrebné rešpektovať právny poriadok EÚ a vžité zásady cezhraničnej spolupráce a vzájomnej dôvery; vyzýva členské

štáty, aby vybavili svoje orgány presadzovania práva a súdne orgány potrebnými odbornými znalosťami, zdrojmi a nástrojmi, ktoré im umožnia účinne a efektívne riešiť rastúci počet prípadov týkajúcich sa nezákonného obsahu na internete a riešiť spory týkajúce sa odstraňovania obsahu z internetu, a aby zlepšili prístup k spravodlivosti v oblasti digitálnych služieb;

15. zdôrazňuje, že konkrétna časť obsahu sa môže považovať za nezákonnú v jednom členskom štáte, ale v inom členskom štáte sa na ňu môže vzťahovať právo na slobodu prejavu; zdôrazňuje, že v záujme ochrany slobody prejavu, predchádzania kolízii právnych poriadkov, zabránenia neodôvodnenému a neúčinnému geografickému blokovaniu a dosiahnutia harmonizovaného digitálneho jednotného trhu by sa od poskytovateľov hostingových služieb nemalo vyžadovať, aby odstraňovali informácie alebo znemožňovali prístup k informáciám, ktoré sú zákonné v členskom štáte, kde sú usadení alebo kde má bydlisko alebo je usadený ich určený právny zástupca; pripomína, že vnútroštátne orgány môžu presadzovať len príkazy na odstránenie vydané nezávislými príslušnými orgánmi a adresované poskytovateľom služieb usadeným na ich území; považuje za potrebné posilniť mechanizmy spolupráce medzi členskými štátmi s podporou Komisie a príslušných agentúr Únie; vyzýva na štruktúrovaný dialóg medzi členskými štátmi s cieľom určiť riziko konkrétnych druhov obsahu a identifikovať potenciálne rozdiely v posudzovaní takýchto rizík medzi členskými štátmi;

16. zdôrazňuje, že nezákonný obsah by sa mal odstrániť tam, kde je umiestnený, a že od sprostredkovateľov by sa nemalo vyžadovať blokovanie prístupu k obsahu;

17. je pevne presvedčený, že súčasný právny rámec EÚ upravujúci digitálne služby by sa mal aktualizovať s cieľom riešiť výzvy, ktoré predstavuje nejednotnosť členských štátov a nové technológie, napríklad rozšírenosť profilovania a algoritmického rozhodovania, ktoré prenikajú do všetkých oblastí života, ako aj nadčasovým spôsobom zabezpečiť právnu zrozumiteľnosť a dodržiavanie základných práv, najmä slobody prejavu a práva na súkromie, vzhľadom na rýchly vývoj technológií;

18. víta záväzok Komisie zaviesť harmonizovaný prístup k riešeniu povinností poskytovateľov digitálnych služieb vrátane online sprostredkovateľov s cieľom zabrániť roztrieštenosti vnútorného trhu a nejednotnému presadzovaniu právnych predpisov; vyzýva Komisiu, aby navrhla najefektívnejšie a najúčinnejšie riešenia pre vnútorný trh ako celok a zároveň zabránila zbytočnej novej administratívnej záťaži a zachovala otvorenosť, spravodlivosť, bezpečnosť a konkurencieschopnosť digitálneho jednotného trhu pre všetkých účastníkov; zdôrazňuje, že režim zodpovednosti poskytovateľov digitálnych služieb musí byť proporčný, nesmie znevýhodňovať malých a stredných poskytovateľov a nesmie bezdôvodne obmedzovať inovácie a prístup k informáciám;

19. domnieva sa, že reforma by mala vychádzať z pevného základu a úplného súladu s platnými právnymi predpismi EÚ, najmä so všeobecným nariadením o ochrane údajov a so smernicou o súkromí a elektronických komunikáciách, ktorá sa v súčasnosti reviduje, a rešpektovať prvoradosť nástrojov, ktoré sú špecifické pre jednotlivé odvetvia, ako je smernica o audiovizuálnych mediálnych službách; zdôrazňuje, že modernizácia pravidiel elektronického obchodu môže ovplyvniť základné práva; preto naliehavo žiada Komisiu, aby bola mimoriadne obozretná vo svojom prístupe a aby do svojej revízie začlenila aj medzinárodné normy v oblasti ľudských práv;

20. zdôrazňuje, že praktická schopnosť jednotlivých používateľov chápať zložitosť dátových ekosystémov a orientovať sa v nej je mimoriadne obmedzená, rovnako ako ich schopnosť zistiť, či sú im informácie, ktoré prijímajú, a služby, ktoré využívajú, sprístupnené za rovnakých podmienok ako ostatným používateľom; vyzýva preto Komisiu, aby sa transparentnosť a nediskriminácia stali stredobodom aktu o digitálnych službách;

21. trvá na tom, že cieľom aktu o digitálnych službách musí byť zabezpečenie vysokej úrovne transparentnosti, pokiaľ ide o fungovanie online služieb a digitálneho prostredia bez diskriminácie; zdôrazňuje, že okrem existujúceho silného regulačného rámca, ktorý chráni súkromie a osobné údaje, je potrebná povinnosť online platforiem zabezpečiť legitímne používanie algoritmov; vyzýva preto Komisiu, aby vytvorila režim založený na smernici o elektronickom obchode, ktorý jasne vymedzí zodpovednosť poskytovateľov služieb za riešenie rizík, ktorým čelia ich používatelia, a za ochranu ich práv, a aby stanovila povinnosť transparentnosti a vysvetliteľnosti algoritmov, sankcie na presadzovanie týchto povinností, možnosť ľudského zásahu a iné opatrenia, ako sú každoročné nezávislé audity a osobitné záťažové testy na podporu a presadzovanie súladu;

22. zdôrazňuje, že niektorí poskytovatelia digitálnych služieb musia byť schopní jednoznačne identifikovať používateľov rovnakým spôsobom ako offline služby; konštatuje zbytočný zber osobných údajov, ako sú čísla mobilných telefónov, online platformami pri registrácii na účel využívania služby, ktorý je často spôsobený využívaním možností jednotného prihlásenia; zdôrazňuje, že vo všeobecnom nariadení o ochrane údajov sa jasne vymedzuje zásada minimalizácie údajov, ktorou sa zber údajov obmedzuje len na údaje nevyhnutne potrebné na daný účel; odporúča, aby sa od online platforiem s dominantným podielom na trhu, ktoré podporujú službu jednotného prihlásenia, požadovalo, aby takisto podporovali aspoň jeden otvorený identifikačný systém založený na generickom, decentralizovanom a interoperabilnom rámci;

23. zdôrazňuje, že ak je niekde potrebný určitý druh úradnej identifikácie offline, musí sa vytvoriť rovnocenný bezpečný systém elektronickej identifikácie online; konštatuje, že identifikáciu online možno zlepšiť presadzovaním cezhraničnej interoperability elektronických identifikácií v rámci nariadenia eIDAS v celej Európskej únii; žiada Komisiu, aby preskúmala možnosť vytvorenia jednotného európskeho systému prihlasovania ako alternatívy k súkromným systémom jednotného prihlasovania a aby zaviedla povinnosť pre digitálne služby vždy ponúkať aj možnosť manuálneho prihlásenia nastavenú ako štandard; zdôrazňuje, že táto služba by sa mala vytvoriť tak, aby pre poskytovateľa služby vyžadujúcej prihlásenie bolo získavanie identifikovateľných prihlasovacích údajov technicky nemožné a aby sa údaje získavali v absolútne minimálnej miere; preto odporúča, aby Komisia preskúmala aj možnosť vytvorenia systému overovania pre používateľov digitálnych služieb na zabezpečenie ochrany osobných údajov a overenie veku, najmä v prípade maloletých osôb, ktorý by sa nemal používať na komerčné účely ani na sledovanie používateľov naprieč rôznymi stránkami; zdôrazňuje, že tieto systémy prihlasovania a overovania by sa mali vzťahovať len na digitálne služby, ktoré si vyžadujú osobnú identifikáciu, autentifikáciu alebo overenie veku; pripomína, že členské štáty a inštitúcie Únie musia zaručiť, aby elektronická identifikácia bola bezpečná, transparentná, spracúvala len údaje potrebné na identifikáciu používateľa, používala sa len na legitímny účel a nepoužívala sa komerčne ani na obmedzenie všeobecného prístupu na internet alebo na sledovanie používateľov naprieč rôznymi stránkami;

24. považuje za nevyhnutné, aby sa na úrovni EÚ zabezpečila úplná harmonizácia a objasnenie pravidiel zodpovednosti s cieľom zaručiť dodržiavanie základných práv a slobôd používateľov v celej EÚ; domnieva sa, že týmito pravidlami by sa mali zachovať výnimky zo zodpovednosti pre sprostredkovateľov, ktorí nemajú skutočnú vedomosť o nezákonnej činnosti alebo informáciách na svojich platformách; vyjadruje znepokojenie nad tým, že nedávne vnútroštátne právne predpisy na boj proti nenávistným prejavom a dezinformáciám vedú k rastúcej fragmentácii pravidiel a nižšej úrovni ochrany základných práv v EÚ;

25. na tento účel požaduje legislatívne návrhy, ktoré zachovajú otvorený a konkurencieschopný digitálny jednotný trh tým, že sa poskytovateľom digitálnych služieb uložia harmonizované požiadavky na uplatňovanie účinných, súdržných, transparentných a spravodlivých postupov a procesných záruk týkajúcich sa nezákonného obsahu v súlade s vnútroštátnymi a európskymi právnymi predpismi, a to aj prostredníctvom harmonizovaného postupu oznamovania a prijímania opatrení;

26. v tejto súvislosti sa domnieva, že pre online platformy sú rozhodujúce jasné pravidlá, požiadavky a záruky, pokiaľ ide o zodpovednosť za obsah tretích strán; navrhuje zavedenie spoločného regulačného rámca s cieľom efektívne identifikovať a odstraňovať nezákonný obsah;

27. zdôrazňuje, že pravidlá týkajúce sa mechanizmov oznamovania a prijímania opatrení by sa mali doplniť o požiadavky, aby platformy prijímali konkrétne opatrenia, ktoré sú primerané ich dosahu, ako aj technickým a operačným kapacitám, s cieľom účinne riešiť výskyt nezákonného obsahu v rámci ich služieb; preto uznáva, že – ak je to z technologického hľadiska možné, na základe dostatočne odôvodnených pokynov nezávislých príslušných orgánov verejnej moci a pri plnom zohľadnení konkrétneho kontextu obsahu – sa od poskytovateľov digitálnych služieb môže vyžadovať, aby vykonávali pravidelné vyhľadávania konkrétneho obsahu, ktorý už súd vyhlásil za protiprávny, a to za predpokladu, že monitorovanie a vyhľadávanie informácií, ktorých sa týka tento súdny príkaz, sa obmedzuje na informácie sprostredkúvajúce odkaz, ktorého obsah zostáva v podstate nezmenený v porovnaní s obsahom, ktorý viedol k zisteniu nezákonnosti, a obsahujúce prvky uvedené v súdnom príkaze, ktoré sú – v súlade s rozsudkom Súdneho dvora z 3. októbra 2019 vo veci C-18/18 ([8]) – rovnaké alebo rovnocenné v takom rozsahu, že poskytovateľ hostingových služieb nemusí vykonať nezávislé posúdenie uvedeného obsahu;

([8]) Rozsudok Súdneho dvora z 3. októbra 2019, Eva Glawischnig-Piesczek/Facebook Ireland Limited, C-18/18, EU:C:2019:821.

Utorok 20. októbra 2020

28. zastáva názor, že výber konkrétnych opatrení by sa mal ponechať na platformy; podporuje vyvážený prístup založený na dialógu so zainteresovanými stranami a posúdení rizík, ktorým čelia platformy, ako aj jasný reťazec zodpovednosti s cieľom zabrániť zbytočnej regulačnej záťaži platforiem a zbytočnému a neprimeranému obmedzovaniu základných práv, najmä slobody prejavu, prístupu k informáciám vrátane politických myšlienok a práva na súkromie; zdôrazňuje, že určité povinnosti možno podrobnejšie špecifikovať v odvetvových právnych predpisoch; zdôrazňuje, že žiadne opatrenie zavedené na tento účel nemôže ani de iure, ani de facto predstavovať všeobecnú požiadavku na monitorovanie;

29. zdôrazňuje, že okrem postupov predkladania námietok sú potrebné primerané záruky a povinnosť zabezpečiť riadny proces vrátane požiadavky na ľudský dohľad a overovanie s cieľom umožniť vlastníkom obsahu a osobám nahrávajúcim obsah primerane a včas brániť svoje práva a zabezpečiť, aby boli rozhodnutia o odstránení alebo blokovaní zákonné, presné a riadne podložené a aby chránili používateľov a rešpektovali základné práva; zdôrazňuje, že osoby, ktoré systematicky a opakovane podávajú neoprávnené oznámenia alebo ich zneužívajú, by mali byť sankcionované; pripomína, že okrem postupov predkladania námietok a mimosúdneho urovnávania sporov platformami v súlade s vnútorným systémom podávania sťažností by mala s cieľom uspokojiť právo na účinný prostriedok nápravy zostať k dispozícii možnosť účinného súdneho prostriedku nápravy;

30. podporuje zachovanie súčasného rámca obmedzenej zodpovednosti za obsah a zásady krajiny pôvodu, ale za zásadné považuje zlepšenie koordinácie v oblasti žiadostí o odstránenie medzi príslušnými vnútroštátnymi orgánmi; zdôrazňuje, že nezákonný obsah by sa mal odstraňovať tam, kde je umiestnený; zdôrazňuje, že takéto žiadosti by mali podliehať právnym zárukám s cieľom zabrániť zneužívaniu a zabezpečiť úplné dodržiavanie základných práv; zdôrazňuje, že žiadosti príslušných orgánov o odstránenie obsahu by mali byť konkrétne a mali by jasne uvádzať právny základ pre odstránenie; zdôrazňuje, že na tých poskytovateľov služieb, ktorí nedodržia zákonné príkazy, by sa mal vzťahovať účinný mechanizmus dohľadu a presadzovania vrátane primeraných sankcií zohľadňujúcich ich technické a prevádzkové kapacity;

31. pripomína, že právne predpisy nesmú od poskytovateľov digitálnych služieb vyžadovať, aby uchovávali osobné údaje svojich používateľov alebo účastníkov na účely presadzovania práva, pokiaľ nezávislý príslušný orgán nenariadi cielené uchovávanie v plnom súlade s právom Únie a judikatúrou SDEÚ; ďalej pripomína, že takéto uchovávanie údajov by sa malo obmedziť na to, čo je nevyhnutne potrebné v súvislosti s kategóriami údajov, ktoré sa majú uchovávať, dotknutými komunikačnými prostriedkami, dotknutými osobami a prijatým obdobím uchovávania;

32. domnieva sa, že v záujme ochrany základných práv by sa v akte o digitálnych službách mali zaviesť pravidlá s cieľom zabezpečiť, aby podmienky používania služieb poskytovateľov digitálnych služieb boli jasné, transparentné, spravodlivé a sprístupnené používateľom jednoduchým a prístupným spôsobom; vyjadruje poľutovanie nad tým, že podmienky niektorých platforiem s obsahom nútia príslušníkov orgánov presadzovania práva používať osobné účty na vyšetrovanie určitých sťažností, čo ohrozuje tieto vyšetrovania, ako aj osobnú bezpečnosť, a vyzýva na účinnejšiu koordináciu medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o pokračovanie presadzovania práva v súvislosti s označeným nezákonným obsahom; pripomína, že príkazy nezávislých príslušných orgánov na odstránenie obsahu sa musia vždy zakladať na právnych predpisoch, nie na podmienkach poskytovania služby poskytovateľov služieb;

33. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila prístup používateľov k rozmanitému a kvalitnému obsahu na internete ako prostriedok na dosiahnutie primeranej informovanosti občanov; očakáva, že akt o digitálnych službách zabezpečí jednoduchý prístup ku kvalitnému mediálnemu obsahu a jeho jednoduché vyhľadávanie na platformách tretích strán a odstraňovanie obsahu v súlade s normami v oblasti ľudských práv a obmedzené na obsah, ktorý je zjavne nezákonný alebo ho ako nezákonný označil nezávislý príslušný orgán; zdôrazňuje, že zákonný obsah by nemal podliehať žiadnym zákonným povinnostiam odstraňovania alebo blokovania;

34. podporuje intenzívnejší dialóg medzi členskými štátmi, príslušnými orgánmi a relevantnými zainteresovanými stranami s cieľom rozvíjať, vyhodnocovať a zlepšovať tzv. soft law prístupy, ako je Kódex postupov EÚ v oblasti dezinformácií, v záujme ďalšieho riešenia problematiky kategórií zákonného obsahu vrátane dezinformácií; očakáva, že Komisia vydá usmernenia zahŕňajúce pravidlá väčšej transparentnosti politiky moderovania obsahu a reklamnej politiky v osobitnom nástroji sprevádzajúcom akt o digitálnych službách s cieľom zabezpečiť, aby sa odstraňovanie a blokovanie

zákonného obsahu na základe podmienok používania obmedzilo na absolútne minimum; ďalej vyzýva Komisiu, aby vytvorila rámec, ktorý platformám zakáže vykonávať druhú úroveň kontroly obsahu, ktorý je poskytovaný v rámci zodpovednosti poskytovateľa mediálnych služieb a ktorý podlieha osobitným normám a dohľadu;

35. okrem toho zdôrazňuje, že používatelia by mali mať k dispozícii väčší výber a väčšiu kontrolu, pokiaľ ide o obsah, ktorý vidia, vrátane viacerých možností, ako sa im obsah zoraďuje, a možnosti neuplatňovať žiadne usporadúvanie obsahu; je pevne presvedčený, že koncepcia a fungovanie odporúčacích systémov by mali byť ústretové k používateľom a úplne transparentné;

36. domnieva sa, že zodpovednosť v súkromnom aj verejnom sektore a tvorba politiky založená na dôkazoch si vyžadujú spoľahlivé údaje o výskyte a riešení nezákonnej činnosti a odstraňovaní nezákonného obsahu na internete, ako aj spoľahlivé údaje o algoritmoch na usporadúvanie obsahu online platforiem;

37. v tejto súvislosti požaduje, aby mali platformy povinnosť každoročného komplexného a konzistentného zverejňovania informácií, a to primerane k ich dosahu a operačným kapacitám, konkrétnejšie o ich postupoch moderovania obsahu vrátane informácií o prijatých opatreniach proti nezákonným činnostiam na internete a štandardizovaných údajov o množstve odstráneného obsahu a o základných právnych dôvodoch a základoch, o druhu a odôvodnení prijatých žiadostí o odstránenie, o počte žiadostí, ktorých vykonanie bolo zamietnuté, a o dôvodoch tohto zamietnutia; zdôrazňuje, že takéto správy týkajúce sa opatrení prijatých v danom roku by sa mali predložiť do konca prvého štvrťroka nasledujúceho roka;

38. okrem toho požaduje, aby mali vnútroštátne orgány povinnosť každoročného zverejňovania informácií vrátane štandardizovaných údajov o počte žiadostí o odstránenie a ich právnych základoch, o počte žiadostí o odstránenie, ktoré boli predmetom správnych alebo súdnych opravných prostriedkov, o výsledku týchto konaní s uvedením výsledkov, keď došlo k chybnému označeniu obsahu alebo činností za nezákonné, a o celkovom počte rozhodnutí o uložení sankcií vrátane opisu druhu uloženej sankcie;

39. vyjadruje znepokojenie nad roztrieštením a zdokumentovaným nedostatkom finančných a ľudských zdrojov pre orgány dohľadu a dozoru; vyzýva na užšiu spoluprácu medzi členskými štátmi v oblasti regulačného dohľadu nad digitálnymi službami;

40. domnieva sa, že s cieľom zaručiť riadne presadzovanie aktu o digitálnych službách by sa mal v rámci digitálneho jednotného trhu harmonizovať dohľad nad dodržiavaním postupov, procesných záruk a povinností transparentnosti stanovených v tomto akte; v tejto súvislosti podporuje dôrazné a dôsledné presadzovanie prostredníctvom nezávislej štruktúry dohľadu EÚ, ktorá má právomoc ukladať pokuty na základe posúdenia jasne vymedzeného súboru faktorov, ako sú proporcionalita, technické a organizačné opatrenia a nedbanlivosť; domnieva sa, že by to malo zahŕňať možnosť, aby sa pokuty zakladali na percentuálnom podiele ročného globálneho obratu spoločnosti;

41. zdôrazňuje, že audity vnútorných politík a algoritmov poskytovateľov digitálnych služieb by sa mali vykonávať s náležitým ohľadom na právo Únie, najmä na základné práva používateľov služieb, pričom by sa mal zohľadniť význam nediskriminácie a slobody prejavu a informácií v otvorenej a demokratickej spoločnosti, a bez zverejňovania citlivých obchodných údajov; naliehavo zdôrazňuje potrebu, aby sa na základe sťažnosti alebo na podnet orgánov dohľadu posudzovalo, či a ako poskytovatelia digitálnych služieb rozširujú obsah, napríklad prostredníctvom odporúčacích systémov a optimalizačných prvkov, ako je automatické dopĺňanie a vytváranie trendov;

42. domnieva sa, že správy o transparentnosti vypracované platformami a príslušnými vnútroštátnymi orgánmi by sa mali zverejňovať a analyzovať z hľadiska štrukturálnych trendov v odhaľovaní, odstraňovaní a blokovaní obsahu na úrovni EÚ;

43. zdôrazňuje, že je dôležité posilniť postavenie používateľov, aby mohli presadzovať svoje vlastné základné práva na internete, a to aj prostredníctvom ľahko dostupných, nestranných, transparentných, efektívnych a bezplatných postupov podávania sťažností, mechanizmov nahlasovania nezákonného obsahu a trestného správania jednotlivcov a spoločností, právnych prostriedkov nápravy, vzdelávacích opatrení a zvyšovania informovanosti o otázkach ochrany údajov a bezpečnosti detí na internete;

Utorok 20. októbra 2020

44. je presvedčený, že doterajšie skúsenosti preukázali účinnosť umožnenia rozkvetu inovatívnych obchodných modelov a posilnenia digitálneho jednotného trhu odstránením prekážok voľného pohybu digitálnych služieb a zabránením zavádzaniu nových neodôvodnených vnútroštátnych prekážok, a že ďalšie uplatňovanie tohto prístupu by znížilo fragmentáciu vnútorného trhu; ďalej sa domnieva, že akt o digitálnych službách môže ponúknuť príležitosti na rozvoj vedomostí a zručností občanov v oblasti digitalizácie a zároveň zaručiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, a to aj zaistením bezpečnosti na internete;

45. zdôrazňuje nevyhnutnosť dohodnutých noriem základnej bezpečnosti v kybernetickom priestore, aby občania mohli plne využívať výhody digitálnych služieb; preto konštatuje, že je naliehavo potrebné, aby členské štáty prijali koordinované opatrenia na zabezpečenie základnej kybernetickej hygieny a na predchádzanie rizikám v kybernetickom priestore, ktorým sa dá vyhnúť, a to aj prostredníctvom legislatívnych opatrení;

46. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade a Komisii.